

[Pradžia](#) > ... > [Kreipimasis į Teismą](#) > [Kur Ir Kaip](#) > [Kurios Šalies Įstatymai Taikomi?](#) > [Sweden](#)

Kurios šalies įstatymai taikomi?

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Švedija

1 Teisės šaltiniai

1.1 Nacionalinė teisė

Tarptautinė privatinė teisė dabar daugiausia reglamentuota ES teisės aktais. Švedijos nacionalinės šios srities taisyklės nustatytos įstatymuose ir teismų praktikoje. Teisės aktais daugiausia siekiama įgyvendinti tarptautines konvencijas, kurių šalis yra Švedija. Pagrindiniai šios srities teisės aktai išvardyti toliau.

Santuoka ir vaikai

- Įstatymo (1904:26, p. 1) dėl tam tikrų tarptautinių teisinių santykių, susijusių su santuoka ir globa (šved. *lagen om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap och förmynderskap*) (toliau – *IÄL*), 3 skyriaus 4 ir 6 straipsniai.
- Nutarimo (1931:429) dėl tam tikrų tarptautinių teisinių santykių, susijusių su santuoka, įvaikinimu ir globa (*Förordningen (1931:429)*) (šved. *förordningen om vissa internationella rättsförhållanden rörande äktenskap, adoption och förmynderskap*) (toliau – *NÄF*), 9, 12 ir 13 straipsniai.
- Įstatymo (2018:1289) dėl įvaikinimo tarptautiniais atvejais (šved. *lagen om adoption i internationella situationer*) 3 straipsnis.
- Įstatymo (1985:367) dėl tarptautinių tėvystės (motinystės) klausimų (šved. *lagen om internationella faderskapsfrågor*) (toliau – *IFL*) 2, 3, 3a, 5, 5a, 6 ir 6a straipsniai.
- 2016 m. birželio 24 d. Tarybos reglamentas (ES) 2016/1103, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas jurisdikcijos, taikytinos teisės ir teismo sprendimų sutuoktinių turto teisinių režimų klausimais pripažinimo ir vykdymo srityje.
- 2016 m. birželio 24 d. Tarybos reglamentas (ES) 2016/1104, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų registruotų partnerysčių turtinių pasekmių klausimais pripažinimo ir vykdymo srityje.
- Įstatymas (2019:234) dėl sutuoktinių ar sugyventinių turtinių santykių tarptautiniais atvejais (šved. *lagen om makars och sambors förmögenhetsförhållanden i internationella situationer*).
- Įstatymo (2012:318) dėl 1996 m. Hagos konvencijos (šved. *lagen om 1996 års Haagkonvention*) 1 straipsnis ir 1996 m. spalio 19 d. Hagoje sudarytos konvencijos dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, pripažinimo, vykdymo ir bendradarbiavimo tėvų pareigų ir vaikų apsaugos priemonių srityje (toliau – 1996 m. Hagos konvencija) 15–22 straipsniai.
- 2008 m. gruodžio 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje (toliau – Reglamentas dėl išlaikymo) 15 straipsnis ir 2007 m. Hagos protokolais dėl išlaikymo prievolių taikytinos teisės.

Paveldėjimas

- 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo 20–38 straipsniai.

Sutartys ir pirkimas

- 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinėms prievolėms taikytinos teisės (toliau – Reglamentas „Roma I“).
- Įsakomųjų vekselių įstatymo (šved. *växellagen*) (1932:130) 79–87 straipsniai.
- Čekių įstatymo (šved. *checklagen*) (1932:131) 58–65 straipsniai.
- Įstatymas (1964:528) dėl prekių pardavimui taikytinos teisės (šved. *lagen om tillämplig lag beträffande köp av lösa saker*) (toliau – IKL);
- Įstatymo (1976:580) dėl bendro sprendimų priėmimo darbe (šved. *lagen om medbestämmande i arbetslivet*) (toliau – MBL) 25a, 31a ir 42a straipsniai.
- Įstatymas (1993:645) dėl tam tikroms draudimo sutartims taikytinos teisės (šved. *lagen om tillämplig lag för vissa försäkringsavtal*).
- Laivybos kodekso (šved. *sjölagen*) (1994:1009) 13 skyriaus 4 straipsnis ir 14 skyriaus 2 straipsnis.
- Vartojimo sutarčių įstatymo (1994:1512) (šved. *lagen om avtalsvillkor i konsumentförhållanden*) 14 straipsnis.
- Įstatymo (2011:914) dėl vartotojų apsaugos sutartyse dėl pakaitinio naudojimosi bendra nuosavybe ar ilgalaikių atostogų produktų (šved. *lagen om konsumentskydd vid avtal om tidsdelat boende eller långfristig semesterprodukt*) 1 skyriaus 4 straipsnis.
- Įstatymo (2005:59) dėl nuotolinės prekybos sutarčių ir nuotolinio pardavimo sutarčių (šved. *lagen om distansavtal och avtal utanför affärslokaler*) 3 skyriaus 14 straipsnis.
- Vartojimo prekių pardavimo įstatymo (šved. *konsumentköplagen*) (1990:932) 48 straipsnis.

Žalos atlyginimas

- 2007 m. liepos 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 864/2007 dėl nesutartinėms prievolėms taikytinos teisės (toliau – Reglamentas „Roma II“).
- Sužalojimų per eismo įvykius (šved. *trafikskadelagen*) (1975:1410) 8, 14 ir 38 straipsniai.
- Įstatymo (1972:114) dėl 1972 m. vasario 9 d. Švedijos ir Norvegijos sudarytos konvencijos dėl šiaurės elnių ganyklų (šved. *lagen med anledning av konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning*) 1 straipsnis.
- Įstatymo (1974:268) dėl 1974 m. vasario 19 d. Danijos, Suomijos, Norvegijos ir Švedijos sudarytos aplinkos apsaugos konvencijos (šved. *lagen med anledning av miljöskyddskonventionen den 19 februari 1974 mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige*) 1 straipsnis.

Bankroto teisė

- 2015 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/848 dėl nemokumo bylų (toliau – 2015 m. Nemokumo reglamentas).
- Įstatymo (1934:67), kuriuo nustatomos bankrotui, susijusiam su Danijoje, Suomijoje, Islandijoje ar Norvegijoje esančiu turtu, taikomos taisyklės (šved. *lag med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge*) 1, 3 ir 5–8 straipsniai.

- Įstatymo (1934:68) dėl Danijoje, Suomijoje, Islandijoje ar Norvegijoje įvykusio bankroto padarinių (*lag om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge*) 1, 4–9 ir 13 straipsniai.
- Įstatymo (1981:6) dėl bankroto, susijusio su kitoje Šiaurės šalyje esančiu turtu (*lag om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land*), 1, 3–8 ir 12 straipsniai.
- Įstatymo (1981:7) dėl kitoje Šiaurės šalyje įvykusio bankroto padarinių (*lag om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land*) 1, 4–9, 13 ir 14 straipsniai.

1.2 Daugiašalės tarptautinės konvencijos

Švedija yra toliau nurodytų daugiašalių tarptautinių konvencijų, kuriose nustatytos taisyklės dėl taikytinos teisės nustatymo, šalis. Kadangi Švedijoje laikomasi dualistinio požiūrio į tarptautines sutartis, šios daugiašalės konvencijos taip pat buvo perkeltos į Švedijos nacionalinę teisę. Žr. pirmiau.

Tautų lyga

- 1930 m. Konvencija dėl tam tikrų įstatymų, susijusių su įsakomaisiais vekseliais ir paprastaisiais vekseliais, kolizijų sprendimo;
- 1931 m. Konvencija dėl tam tikrų įstatymų, susijusių su čekiais, kolizijų sprendimo.

Hagos tarptautinės privatinės teisės konferencija

- 1955 m. Konvencija dėl tarptautiniam prekių pardavimui taikytinos teisės;
- 1961 m. Konvencija dėl įstatymų, susijusių su testamentinės valios forma, kolizijos;
- 1996 m. Konvencija dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, pripažinimo, vykdymo ir bendradarbiavimo tėvų pareigų ir vaikų apsaugos priemonių srityje;
- 2007 m. Hagos protokolai dėl išlaikymo prievolės taikytinos teisės.

Europos Sąjunga

- 1980 m. Konvencija dėl sutartinės prievolės taikytinos teisės (*Konvencija pakeista Reglamentu „Roma I“, kuris taikomas sutartims, sudarytoms 2009 m. gruodžio 17 d. arba vėliau*).

Šiaurės Europos šalių konvencijos

- 1931 m. Danijos, Suomijos, Islandijos, Norvegijos ir Švedijos konvencija dėl tarptautinės privatinės teisės taisyklių, susijusių su santuoka, įvaikinimu ir globa (paskutinį kartą iš dalies keista 2006 m. pakeitimo konvencija);
- 1933 m. Švedijos, Danijos, Suomijos, Islandijos ir Norvegijos konvencija dėl bankroto (toliau – *Šiaurės šalių konvencija dėl bankroto*);
- 1934 m. Danijos, Suomijos, Islandijos, Norvegijos ir Švedijos konvencija dėl paveldėjimo, testamentų ir palikimo administravimo (paskutinį kartą iš dalies pakeista 2012 m. pakeitimo konvencija);
- 1974 m. Danijos, Suomijos, Norvegijos ir Švedijos sudaryta konvencija dėl aplinkos apsaugos.

1.3 Pagrindinės dvišalės konvencijos

- 1972 m. Švedijos ir Norvegijos konvencija dėl šiaurės elnių ganyklų (*šved. 1972 års konvention mellan Sverige och Norge om renbetning*).

2 Kolizinių normų taikymas

2.1 Teisėjo pareiga savo iniciatyva taikyti kolizines normas

Paprastai, kai ginčas turi tarptautinį ryšį, teismas savo iniciatyva turėtų išspręsti klausimą dėl taikytinos teisės. Pagal kelias Švedijos tarptautinės privatinės teisės taisykles nustatyta, kad būtina atsižvelgti į susitariančiųjų šalių taikytinos teisės pasirinkimą su sutartimi susijusiais klausimais. Kai ginčas gali būti sprendžiamas ne teismo tvarka, šalys taip pat gali susitarti dėl taikytinos teisės, kai ginčą nagrinės teismas. Kai byla susijusi su teisiniu santykiu, kuriame pagal Švedijos nacionalinę teisę leidžiamas taikinimas, teismas turėtų patvirtinti vienbalsį pareiškimą dėl sutikimo, kad būtų taikoma Švedijos teisė, jei yra ryšys su Švedija (žr. naują įstatymų archyvą (NJA) 2017, p. 168).

2.2 Atgaliniai nukreipimai ir nukreipimai į trečiosios valstybės teisę (renvoi)

Paprastai Švedijos tarptautinėje privatinėje teisėje *renvoi* (atgalinio nukreipimo ir nukreipimo į trečiosios valstybės teisę) doktrina nepripažįstama. Tačiau įsakomųjų vekselių įstatymo 79 straipsnio 2 dalyje ir Čekių įstatymo 58 straipsnio 2 dalyje numatyta išimtis dėl užsienio piliečių galimybės sudaryti sutartis dėl įsakomųjų vekselių ar čekių. Taip yra todėl, kad šios nuostatos grindžiamos tarptautinėmis konvencijomis. Įstatymo (1981:7) dėl kitoje Šiaurės šalyje įvykusio bankroto padarinių 9 straipsnio 2 dalyje numatyta dar viena išimtis. Galiausiai, kalbant apie oficialų santuokos galiojimą, *renvoi* pripažįstamas įstatymo (1904:26, p. 1) dėl tam tikrų teisinių santykių, susijusių su santuoka ir globa, 1 skyriaus 1 straipsnio 7 dalyje.

2.3 Siejamojo veiksnio pasikeitimas

Nėra bendrųjų taisyklių, kuriomis būtų reglamentuoti siejamojo veiksnio pasikeitimo padariniai. Pavyzdžiui, Europos Sąjungos reglamentai dėl sutuoktinių ir registruotų partnerių turto režimo grindžiami nekintamumo principu. Tai reiškia, kad pagal siejamąjį veiksni, kuris buvo santuokos sudarymo arba partnerystės įregistravimo metu, nustatyta taikytina teisė pasikeis tik taikant išimtį ir pateikus prašymą, tam tikromis atitinkamame Europos Sąjungos reglamente nustatytomis sąlygomis.

Kita vertus, sutuoktinių turto režimui Šiaurės šalyse taikomas kintamumo principas. Tai reiškia, kad, jei sutuoktiniai nesudarė susitarimo dėl taikytinos teisės pasirinkimo ir jei jie abu vėliau nuolat apsigyveno kitoje Šiaurės šalyje ir gyveno joje bent dvejus metus, vietoj to bus taikoma tos valstybės teisė. Tačiau, jei sutuoktiniai santuokos metu anksčiau nuolat gyveno toje valstybėje, arba jei jie abu yra tos valstybės piliečiai, šios valstybės teisė bus taikoma nuo tada, kai jie pradėjo joje nuolat gyventi. Panašus principas taikomas kohabitacijai. (Žr. Įstatymo (2019:234) dėl sutuoktinių ar sugyventinių turtinių santykių tarptautiniais atvejais 3 skyriaus 9 straipsnį ir 5 skyriaus 6 straipsnį).

2.4 Įprasto kolizinių normų taikymo išimtys

Pagal bendrąjį Švedijos tarptautinės privatinės teisės principą užsienio teisės nuostata neturėtų būti taikoma, jei jos taikymas būtų akivaizdžiai nesuderinamas su Švedijos teisinės sistemos pagrindais. Šio pobūdžio nuostatos taip pat yra įtvirtintos daugelyje tarptautinės privatinės teisės aktų, tačiau iš to negalima daryti išvados, kad viešąja tvarka grindžiamo apribojimo teisinis pagrindas būtų įtvirtintas teisės akte. Yra labai nedaug teismo sprendimų, kuriais konstatuota, kad užsienio teisė negalėtų būti taikoma dėl viešosios tvarkos priežasčių.

Paprastai teismai nustato, kurios Švedijos teisės normos yra privalomos tarptautiniu mastu.

2.5 Užsienio teisės nustatymas

Jei teismas nustato, kad taikytina užsienio teisė, tačiau jis nėra susipažinęs su jos materialiniu turiniu, teismas gali rinktis iš dviejų galimybių. Jis gali pats ištirti klausimą arba paprašyti šalies pateikti būtiną informaciją. Galimybę teismas pasirenka remdamasis praktiniais sumetimais. Jei teismas pats tiria klausimą, jis gali prašyti Teisingumo ministerijos pagalbos. Paprastai teismas turėtų atlikti aktyvesnį vaidmenį sprenddamas ginčus, kurie negali būti sprendžiami ne teismo tvarka, o sprenddamas ginčus, kurie gali būti sprendžiami ne teismo tvarka, teismas daugiau tiriamojo darbo gali pavesti pačioms šalims.

3 Kolizinės normos

3.1 Sutartinės prievolės ir teisiniai veiksmai

Švedija yra 1980 m. Romos konvencijos dėl sutartinės prievolės taikytinos teisės šalis. Yra atskirų taisyklių dėl taikytinos teisės pasirinkimo kai kuriose srityse. Konvencija buvo pakeista Reglamentu „Roma I“, kuris taikomas sutartims, sudarytoms 2009 m. gruodžio 17 d. arba vėliau.

Susitarimai dėl prekių pirkimo ir pardavimo reglamentuojami Įstatymu (1964:528) dėl prekių pardavimui taikytinos teisės, kuriuo į Švedijos teisę perkelta 1955 m. Hagos konvencija dėl tarptautinio prekių pirkimo-pardavimo sutartims taikytinos teisės. Įstatymas yra viršesnis už Reglamente „Roma I“ nustatytas taisykles. Tačiau jis netaikomas vartojimo sutartims. Pagal įstatymo 3 straipsnį pirkėjas ir pardavėjas taikytiną teisę gali pasirinkti sudarydami susitarimą. 4 straipsnyje nurodyta, kad jei šalis nepasirinko taikytinos teisės, taikoma pardavėjo nuolatinės gyvenamosios vietos teisė. Ši taisyklė netaikoma atvejams, kai pardavėjas priėmė užsakymą pirkėjo nuolatinės gyvenamosios vietos valstybėje, ir pirkimams vertybinių popierių biržoje ar aukcione.

Reglamento „Roma I“ taisyklės taip pat netaikomos kai kurioms vartojimo sutartims. Yra numatytos specialios taisyklės, kuriomis siekiama apsaugoti vartotojus nuo kolizinių normų; jos nustatytos Vartojimo prekių pardavimo įstatymo (1990:932) 48 straipsnyje, Vartojimo sutarčių įstatymo (1994:1512) 14 straipsnyje, Įstatymo (2011:914) dėl vartotojų apsaugos sutartyse dėl pakaitinio naudojimosi bendra nuosavybe ar ilgalaikių atostogų produktų 1 skyriaus 4 straipsnyje ir Nuotolinės prekybos sutarčių ir nuotolinio pardavimo sutarčių įstatymo (2005:59) 3 skyriaus 14 straipsnyje. Pagal šias nuostatas tam tikromis aplinkybėmis turi būti taikoma EEE valstybės teisė, jei pagal ją vartotojui suteikiama geresnė apsauga.

Įsakomųjų vekselių įstatymo (1932:130) 79–87 straipsniuose ir Čekių įstatymo (1932:131) 58–65 straipsniuose nustatytos specialios taisyklės taikomos įsakomiesiems vekseliams ir čekiams. Jos grindžiamos 1930 m. Ženevos konvencija dėl tam tikrų įstatymų, susijusių su įsakomaisiais vekseliais ir paprastaisiais vekseliais, kolizijų sprendimo ir 1931 m. Ženevos konvencija dėl tam tikrų įstatymų, susijusių su čekiais, kolizijų sprendimo.

Kai kurioms atsakomybės draudimo sutartims taikomas Įstatymas (1993:645) dėl tam tikroms draudimo sutartims taikytinos teisės.

3.2 Nesutartinės prievolės

Nesutartinės prievolės taikytinos teisės klausimas reglamentuojamas Reglamentu „Roma II“.

3.3 Asmens statusas ir su civiliniu statusu (vardu ir pavarde, gyvenamąja vieta ir teisnumu bei veiksnumu) susiję jo aspektai

Švedijos tarptautinėje privatinėje teisėje lemiamas siejamasis veiksnys nustatant asmens statusą paprastai yra pilietybė. Šiuo metu yra labai daug bylų, kuriose vietoj pilietybės kaip pagrindinį siejamąjį veiksny tenka pasirinkti nuolatinę gyvenamąją vietą, todėl kyla abejonių, ar dar galima teigti, kad yra vienintelis pagrindinis siejamasis veiksnys, taikomas asmens statusui. Švedijos tarptautinėje privatinėje teisėje asmens statusas iš esmės suprantamas kaip susijęs su asmens teisnumu ir veiksnumu bei vardu ir pavarde.

Pagal Įstatymo (1904:26, p. 1) dėl tam tikrų tarptautinių teisinių santykių, susijusių su santuoka ir globa, 1 skyriaus 1 straipsnį galimybė susituokti Švedijos institucijos akivaizdoje iš esmės turi būti nustatoma pagal Švedijos teisę, jei viena iš šalių turi Švedijos pilietybę arba nuolat gyvena Švedijoje. Panašios taisyklės taikomos Šiaurės Europos valstybėse pagal Nutarimo (1931:429) dėl tam tikrų tarptautinių teisinių santykių, susijusių su santuoka, įvaikinimu ir globa, 1 straipsnį.

Specialiosios globos ir rūpybos taisyklės nustatytos Įstatymo (1904:26, p. 1) dėl tam tikrų tarptautinių teisinių santykių, susijusių su santuoka ir globa, 4 ir 5 skyriuose ir Nutarimo (1931:429) dėl tam tikrų tarptautinių teisinių santykių, susijusių su santuoka, įvaikinimu ir globa, 14–21a straipsniuose.

Galimybei sudaryti sutartis taikytinos teisės klausimas iš dalies reglamentuotas Reglamento „Roma I“ 13 straipsnyje. Galimybė sudaryti sandorius dėl vekselių ir čekių reglamentuojama Įsakomųjų vekselių įstatymo 79 straipsnyje ir Čekių įstatymo 58 straipsnyje nustatytomis specialiosiomis taisyklėmis.

Teismo proceso kodekso (šved. *rättegångsbalken*) 11 skyriaus 3 straipsnyje yra specialioji taisyklė dėl galimybės

būti šalimi teismo procese, kurioje nurodyta, kad užsienietis, kuris savo valstybėje negali dalyvauti teismo procese, gali dalyvauti teismo procese Švedijoje, jei jis turi veiksnumą pagal Švedijos teisę.

Pagal Švedijos tarptautinę privatinę teisę vardo ir pavardės klausimai laikomi asmens statuso teisės dalimi. Tai reiškia, pavyzdžiui, kad jei vienas sutuoktinis pasirenka kito sutuoktinio pavardę, tai nelaikoma santuokos teisiniais padariniais asmens statusui. Pagal Asmenvardžių įstatymo (2016:1013) (šved. *lagen om personnamn*) 31 straipsnį šis įstatymas netaikomas Švedijos piliečiams, nuolat gyvenantiems Danijoje, Norvegijoje ar Suomijoje. Galima padaryti priešingą išvadą, kad jis taikomas svetur gyvenantiems Švedijos piliečiams. Pagal 32 straipsnį įstatymas taip pat gali būti taikomas užsieniečiams, kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Švedijoje.

3.4 Tėvų ir vaikų santykių nustatymas, įskaitant įvaikinimą

Švedijos materialinėje teisėje nedaromas skirtumas tarp santuokoje ir ne santuokoje gimusių vaikų, o Švedijos tarptautinėje privatinėje teisėje nėra konkrečių kolizinių normų, pagal kurias būtų galima nustatyti, ar vaikas turi būti laikomas gimusiu santuokoje ar ne santuokoje ir ar ne santuokoje gimęs vaikas gali būti pripažįstamas santuokiniu.

Kalbant apie tėvystės nustatymui taikytiną teisę, tėvystės prezumpcijai ir tėvystės nustatymui teisme taikomos skirtingos taisyklės. Tėvystės prezumpcija reglamentuota Įstatymo (1985:367) dėl tarptautinių tėvystės klausimų 2 straipsnyje. Pagal tą nuostatą asmuo, kuris yra arba buvo susituokęs su vaiko motina, laikomas vaiko tėvu, jeigu taip nustatyta valstybės, kurioje vaikas gimdamas įgijo nuolatinę gyvenamąją vietą, teisėje, arba, kai pagal tą teisę netaikoma tėvystės prezumpcija, jeigu taip nustatyta valstybės, kurios piliečiu tapo vaikas gimimo metu, teisėje. Tačiau jei vaikas gimimo metu įgijo nuolatinę gyvenamąją vietą Švedijoje, šis klausimas visada bus sprendžiamas pagal Švedijos teisę. Jei tėvystę reikia nustatyti teisme, teismas paprastai taikys valstybės, kurioje vaikas nuolat gyveno priimant pirmosios instancijos teismo sprendimą, teisę.

Pagal Įstatymo (2018:1289) dėl įvaikinimo tarptautiniais atvejais 3 straipsnį Švedijos teismas, nagrinėdamas prašymą dėl įvaikinimo, turi taikyti Švedijos teisę.

Švedijoje galiojantis užsienio valstybės sprendimas dėl įvaikinimo turi tokią pačią teisinę galią, kaip Švedijos sprendimas dėl įvaikinimo.

Vaikų išlaikymui taikytinos teisės klausimas reglamentuojamas 2007 m. Hagos protokolu dėl išlaikymo prievolėms taikytinos teisės. Pagal bendrą taisyklę išlaikymo prievolėms taikoma vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės teisė. Jei vaikas negali gauti išlaikymo iš šalies, pagal minėtą teisę privalančios jį teikti, turi būti taikoma teismo buvimo vietos valstybės teisė. Jei vaikas negali gauti išlaikymo iš šalies, privalančios jį teikti pagal bet kurią iš šių teisių, ir abi šalys yra tos pačios valstybės piliečiai, turi būti taikoma tos valstybės teisė.

3.5 Santuoka, nesusituokusios poros (sugyventiniai), partnerystė, santuokos nutraukimas, gyvenimo skyrium patvirtinimas, išlaikymo prievolės

Dėl galimybės susituokti žr. 3.3 punktą. Pagal bendrą taisyklę santuoka laikoma oficialiai galiojančia, jei ji galioja valstybėje, kurioje buvo sudaryta; žr. Įstatymo (1904:26, p. 1) dėl tam tikrų tarptautinių teisinių santykių, susijusių su santuoka ir globa, 1 skyriaus 7 straipsnį.

Santuokos teisinius padarinius galima suskirstyti į dvi pagrindines kategorijas – asmeninius ir susijusius su sutuoktinių turtu (žr. toliau 3.6 punktą). Pagrindinis santuokos teisinis padarinys asmeniui yra tas, kad sutuoktiniai turi bendrą pareigą išlaikyti vienas kitą. Švedijos tarptautinėje privatinėje teisėje sutuoktinių paveldėjimo teisės, kito sutuoktinio pavardės įgijimo arba pareigos išlaikyti kito sutuoktinio vaikus klausimai nėra laikomi santuokos teisinėmis pasekmėmis, o taikytina teisė nustatoma pagal kolizines normas, kurios reglamentuoja paveldėjimą, asmens vardą ir pavardę ir t. t.

Sutuoktinio išlaikymui taikytinos teisės klausimas reglamentuotas 2007 m. Hagos protokole dėl išlaikymo prievolėms taikytinos teisės. Pagal bendrą taisyklę išlaikymo prievolėms taikoma valstybės, kurioje nuolat gyvena šalis, privalanti teikti išlaikymą, teisė. Jei kuris nors iš sutuoktinių nesutinka su šios teisės taikymu, o kitos valstybės teisė turi glaudesnę ryšį su santuoka (ypač valstybės, kurioje buvo paskutinė bendra sutuoktinių nuolatinė gyvenamoji vieta, teisė), turi būti taikoma tos kitos valstybės teisė.

Dėl santuokos nutraukimo Įstatymo (1904:26 p. 1) dėl tam tikrų tarptautinių teisinių santykių santuokos ir globos

srityse 3 skyriaus 4 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad Švedijos teismai turi taikyti Švedijos teisę. 4 straipsnio 2 dalyje numatyta išimtis, jei abu sutuoktiniai yra užsienio piliečiai ir nė vienas iš jų nuolat negyvena Švedijoje bent vienus metus.

Švedijos materialinėje teisėje neregamentuoti separacijos (gyvenimo skyrium) ar santuokos pripažinimo negaliojančia institutai. Taisyklės dėl turto padalijimo nustačius gyvenimą skyrium nustatytos Įstatymo (2019:234) dėl sutuoktinių ar sugyventinių turtinių santykių tarptautiniais atvejais 2 skyriaus 6 straipsnyje ir 3 skyriaus 13 straipsnyje.

3.6 Sutuoktinių turto teisinis režimas

Klausimai dėl sutuoktinių turto režimui taikytinos teisės reglamentuoti 2016 m. birželio 24 d. Tarybos reglamento (ES) 2016/1103, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas jurisdikcijos, taikytinos teisės ir teismo sprendimų sutuoktinių turto teisinių režimų klausimais pripažinimo ir vykdymo srityje, III skyriuje. Panašios taisyklės, kurios taikomos registruotiems partneriams, numatytos 2016 m. birželio 24 d. Tarybos reglamento (ES) 2016/1104, kuriuo įgyvendinamas tvirtesnis bendradarbiavimas jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų registruotų partnerysčių turtinių pasekmių klausimais pripažinimo ir vykdymo srityje, III skyriuje. Įstatymo (2019:234) dėl sutuoktinių ar sugyventinių turtinių santykių tarptautiniais atvejais 2 skyriuje nustatytos nuostatos, kurios papildo Europos Sąjungos reglamentus (žr., be kita ko, 2 skyriaus 4 ir 5 straipsnius).

Įstatymo (2019:234) dėl sutuoktinių ar sugyventinių turtinių santykių tarptautiniais atvejais 3 skyriuje (žr., be kita ko, 3 skyriaus 8–11 straipsnius) yra specialių nuostatų dėl sutuoktinių turto režimui Šiaurės Europos valstybėse taikytinos teisės.

3.7 Testamentai ir paveldėjimas

Testamentams ir paveldėjimui taikytinos teisės pasirinkimo klausimui taikomas 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 650/2012 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų paveldėjimo klausimais pripažinimo ir vykdymo bei autentiškų dokumentų paveldėjimo klausimais priėmimo ir vykdymo bei dėl Europos paveldėjimo pažymėjimo sukūrimo. Tame reglamente numatytos kolizinės normos taikomos nepaisant to, ar tarptautinis ryšys yra su valstybe nare, ar su bet kuria kita valstybe.

Tačiau yra specialių nuostatų dėl testamento galiojimo formos atžvilgiu, kaip numatyta Įstatymo (2015:417) dėl paveldėjimo tarptautinėse situacijose (šved. *lagen om arv i internationella situationer*), kuriuo į nacionalinę teisę perkelta 1961 m. Hagos konvencija dėl įstatymų, susijusių su testamentinės valios forma, kolizijos, 2 skyriaus 3 straipsnyje. Testamentas turi būti laikomas galiojančiu, jei jis atitinka jo formai taikomus reikalavimus pagal vietos, kurioje testatorius jį sudarė, teisę arba valstybės, kurioje testatorius nuolat gyveno ar kurios pilietybę jis turėjo sudarydamas testamentą arba mirties metu, teisę. Testamento nuostata dėl nekilnojamojo turto taip pat turi būti laikoma galiojančia formos atžvilgiu, jei ji atitinka jo formai taikomus reikalavimus pagal valstybės, kurioje yra turtas, teisę. Tos pačios taisyklės taikomos testamentu atšaukimui. Atšaukimas taip pat turi būti laikomas galiojančiu, jei jis atitinka tokio atšaukimo formos reikalavimus pagal bet kuriuos įstatymus, pagal kuriuos galiojo testamento forma.

3.8 Nekilnojamas turtas

Nuosavybės teisės srityje kodifikuotų kolizinių normų yra tik tam tikrais atvejais, susijusiais su laivais ir orlaiviais, finansinėmis priemonėmis ir neteisėtai pagrobtais kultūros objektais, o kai kuriais atvejais jos reglamentuojamos Šiaurės šalių konvencijoje dėl bankroto ir Bankroto reglamente.

Kilnojamojo ar nekilnojamojo daikto įsigijimo ar įkeitimo padariniai turtinėms teisėms, pavyzdžiui, turi būti nustatomi pagal valstybės, kurioje turtas buvo pirkimo ar įkeitimo metu, teisę. Pagal šią teisę bus nustatomas visų turtinių teisių pobūdis, kaip turtinės teisės atsiranda ir pasibaigia, kokie formalūs reikalavimai gali būti taikomi ir kokias teises atitinkama turtinė teisė suteikia tretiesiems asmenims.

Kalbant apie užtikrinimo teises užsienyje, teismų praktikoje nustatyta, kad jei užtikrinimo teisės atsiradimo metu pardavėjas žinojo, kad turtas turi būti išvežtas į Švediją, o užtikrinimo teisė Švedijoje negalioja, pardavėjas turi būti pateikęs garantiją, kuri tenkintų Švedijos teisės reikalavimus. Be to, užtikrinimo teisė užsienyje neturėtų sukelti teisinių padarinių, jei nuo turto atvežimo į Švediją praėjo tam tikras laikas. Tokiais atvejais užsienio kreditorius būtų turėjęs laiko gauti naują garantiją arba išieškoti skolą.

3.9 Bankrotas

2015 m. Nemokumo reglamente nustatytos taisyklės dėl kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse (išskyrus Daniją) taikytinos teisės.

Kalbant apie kitas Šiaurės Europos valstybes, kurioms 2015 m. Nemokumo reglamentas netaikomas, yra atskirų nuostatų dėl taikytinos teisės, kurios grindžiamos 1933 m. Šiaurės šalių konvencija dėl bankroto ir kurios į Švedijos teisę buvo perkeltos 1981 m. priimtais teisės aktais (tačiau dėl Islandijos taikomos ankstesnių 1934 m. teisės aktų nuostatos). Pagal bendrą Šiaurės šalių konvencijos dėl bankroto taisyklę bankroto procedūra susitariančiojoje valstybėje (valstybėje, kurioje vyksta bankroto procedūra) taip pat turi apimti skolininkui priklausantį turtą, esantį kitoje susitariančiojoje valstybėje. Pagal bendrą taisyklę valstybės, kurioje vyksta bankroto procedūra, teisė turi būti taikoma klausimams, susijusiems su tokia nuosavybe, pvz., dėl skolininko teisės valdyti savo turtą ir dėl to, kas turi būti įtraukiama į nemokaus skolininko turtą.

Dauguma Švedijos tarptautinės bankroto teisės nuostatų (išskyrus pirmiau nurodytas taisykles) nėra nustatytos teisės aktuose. Esminė prielaida tokia: taikoma šalies, kurioje vykdoma bankroto procedūra, teisė (*lex fori concursus*). Tai reiškia, be kita ko, kad bankroto Švedijoje atveju Švedijos teisė bus taikoma ir pačiai bylai, ir bet kokiems kitiems su nemokumo teise susijusiems klausimams.

■ Paskutinis naujinimas: 30/03/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.